

CHARLAS VISIBILIZANDO A LAS MUJERES

-Rosalía de Castro. La fuerza simbólica, cultura popular y emigración

26 y 4 febrero 2024

-Visibilizándolas para la medicina

11 marzo 2024

-Isabel Zendal. 1@ enfermera de la historia en misión humanitaria (OMS)

25 marzo 2024

PARADA DE RIBEIRA

Teleclub - 18 h

VISITA MUSEO DO MÉDICO RURAL DE MACEDA

2 MAIO 2024 (XOVES) - 16,30 H

iiAnotarse!!
603784435
escolaruraldesaúdedalimia@yahoo.es

DÍA INTERNACIONAL DAS PARTEIRAS (5 maio, OMS)

PARTEIRAS

A parteira é unha figura común a moitas culturas, onde reciben distintas denominacións con afinidade etimolóxica. Maia era a denominación grega, que dá lugar a *matrona* e *matrona*. A *midwife* anglosaxoa (*mid-wife*: coa muller ou coa nai, a carón da nai) correspóndese coa *comadre* (*com-ri*) que devén en *comadras*. Oficio que desempeñaban, en primeiro lugar, as mulleres máis próximas á familia: as avoas ou as madrínas (outra acepción de *comadras*). En galego tamén existe a denominación de *parturiera* e úsanse os verbos *parturar* e *parturar*.

Na nosa cultura o parto, como todo proceso complexo extraordinario (incluídas as enfermidades), segue un protocolo ou xerarquía de axudas. En primeira instancia está a *parturición* en si mesmo, sen axudo de ningún, que non era unha excepción no medio rural. Na segunda liña de axuda están as que podemos denominar a *parteira doméstica*: a muller máis experimentada da familia ou ben unha veciña próxima. Na terceira liña de actuación está a *parteira experta*.

Esta muller acumula experiencia e certas coñecementos obstétricos. Atende moitos partos na comunidade e en ocasións inclúese chega a ser axudada por médicos da bisbarra.

A parteira experta, pero non profesional (non cobra nin vive de partear), achégase no momento do traballo de parto e realiza unha serie de actividades máis ou menos estandarizadas. Se o proceso de parto demora invíta a embarazada a camiñar ou subir escaleras. Alenta e dá instrucións para os puxos. As veces masaxea o abdome do parturiente con mesturas de ruda e aceite ou empurrando ao feto cara ao canal de parto con forza: algo similar á chamada manobra de Kristeller, realizada nos partos dos hospitais durante moitas décadas. Extrae ao bebé no momento do expulsivo e corta a corión umbilical. Normalmente faizo cortes tesores de cocleas desinfectadas en augar-dente ou alcol. Logo fai o lazo do cordón con fío de costura ou, en certos casos, chega a utilizar suturas específicas como a seda ou o catgut. Limpa ao nenno con auga tibia e toallas limpas e ocúpase de facilitar a extracción da placenta, tratando o ventre en sentido descendente, de forma análoga á manobra de Credé utilizada na obstetricia científica. O traballo esencial da parteira remata cando a muller é liberada, curioso término que a declara libre do feto e das secundinas, mais tamén liberada de morrer no parto.

Poucas veces a parteira utiliza remedios máis expeditivos. Haba algunhas que botaban man de bebidos de ruda ou mesmo de corneio ou cono (*Claviceps purpurea*). Ambas substancias actuaban estimulando a motilidade uterina. Tamén, en caso de hemorraxias de sobreparto, procedían apertando sobre o ventre ou mediante outros métodos máis afastados do saber empírico.

En todo caso, unha das facultades máis destacables da parteira é a prudencia. Ela sabe cando se traspasan os límites dun parto normal e chega o momento de alertar ao médico. O doutor chegará ao seu consultorio obstétrico cando a parteira non poida atender unicamente partos difíciles, pois os doados nunca chegarán ás súas mans.

As comadras con formación académica tardarán en chegar ao medio rural. A súa presenza non se xeneraliza ata o derradeiro terzo do século XX. Para entón, a maioría das nenas nacen no hospital.

Geneveva Vázquez Calviño
(Xinzo de Limia: 1886-1971)

"Asísta a todas aquelas persoas que a requirían e non só no momento do alumneamento, senón que seguía auxiliándolas tanto coa manipulación do bebé como tamén co aso persoal da nai e, de eran primíparas, preparábanse e ilustraba en todos os mestres relacionados co cuidado dos novos..."

Extracto Artigo Proxecto "Mulleres Simbolas do Rural"
Ourense e Limia - 31 agosto 2021
Autor: Rosa Trujillo Bolaño - Asociación Escola Rural de Saúde da Limia

Geneveva Vázquez Calviño (1886-1971) Museo do Médico Rural de Maceda

ESCOLA RURAL DE SAÚDE DA LIMIA

SAÚDE
RURAL
MULLER

PROLIMIA - ALIMAGRO
30, 31 agosto y 1 sept 2024
Pabellón Deportes Xinzo de Limia

Muestra-Exposición Mulleres Símbolo do Rural
Artesanía-Grupo apoio diversidade cognitiva

Información, formación y acompañamiento
Educación, promoción y prevención de la salud

Alimentación saludable
Recorrido de la salud por el rural
Visita a Los Milagros
Sorteo de un jamón

TALLERES

AUTOCONOCIMIENTO Y CONVIVENCIA

15 noviembre 2024 La pirámide de Maslow, nuestras necesidades en la convivencia, límites y actitud

22 noviembre 2024 El stress, la conciencia y la meditación

29 noviembre 2024 Fortalezas, límites, estrategias y conocimientos

Viernes - 17:00 h

IMPARTE

Rosa Trujillo Bolaño
Orientadora en el Area
de Psicología de la Salud

ESCOLA RURAL DE SAÚDE DA LIMIA

Inscripción previa

Asociación Escola Rural de Saúde da Limia

Casa de la Cultura, 1ª planta, aula 2

Xinzo de Limia (Ourense), España

Tfno/wapsap 603784435

escolaruraldesaudedalimia@yahoo.es

25N
DIA INTERNACIONAL
DE LA ELIMINACIÓN DE LA
VIOLENCIA CONTRA LA MUJER

ESCOLA RURAL DE SAÚDE DA LIMIA

ESCOLA RURAL DE SAÚDE DA LIMIA

MUESTRA-EXPOSICIÓN MULLERES SÍMBOLO DO RURAL

FERIA EXPO-FAMILIA

6 y 7 septiembre 2024

Pabellón de Deportes de Xinzo de Limia

